

1 **Mundtlig beretning kongres 2018**

2 – aflagt af Lillian Bondo, formand for Jordemoderforeningen

3

4

5 ***Det talte ord gælder***

6

7

8 2018 har endnu engang vist, at fællesskab og solidaritet er vejen frem, hvis man vil opnå
9 resultater.

10

11 I husker sikkert alle lige så godt som jeg den dag, da minister og forhandlingsleder på det offentlige
12 område Sophie Løhde trådte frem på skærmen og sagde: "Men de er mest optaget af at ta' og ikke
13 gi".

14

15 Hendes udsagn afslørede en håbløs og gammeldags tilgang til forhandling - at det skulle være et
16 nulsumsspil, hvor der er vindere og tabere.

17

18 I, der også er tillidsrepræsentanter og som forhandler jævnlige, I ved jo godt, at sådan er det ikke.
19 En god forhandling ender med et resultat, hvor begge parter er vindere. Hvor vi udvikler den
20 offentlige sektor og sikrer en ordentlig aflønning.

21

22 Hendes udsagn var en provokation uden lige. Ikke bare i forhold til de forhandlere, der sad i
23 lokalet, men især i forhold til alle de offentligt ansatte, som i årevis har leveret en stadig højere
24 effektivitet, og for vores vedkommende reelt leverer opgaveløsning langt udover forventet på
25 baggrund af utilstrækkelige normeringer og høje krav.

26

27 Og der er ikke noget at sige til, at vi oplever genstridige arbejdsgivere i regioner og kommuner og
28 ofte også på sygehusniveau, når dét er udmeldingen fra centralt hold.

29

30 I den sammenhæng er det vigtigt at fremhæve, at vi har stærke jordemoderledere, der tager
31 kampene opad i organisationerne, og som står sammen med deres medarbejdere for at få det
32 bedste ud af de givne vilkår.

33

34 Men jeg vil starte et andet sted. Med vores fag.

35

36 Tænk lige tilbage på første gang I fik den tanke, at I ville være "jordemoder"!

37

38 Måske kan I ikke engang huske det øjeblik, for I har vidst det hele livet, andre af jer fik måske først
39 tanken efter gymnasiet eller endnu senere i livet.

40

41 Men da I tog beslutningen, havde I et billede af, hvad det vil sige at være jordemoder. Omsorgen
42 omkring fødslen har været i fokus for langt de fleste af jer. Senere kom studiet, praktikken og første
43 gang I stod alene om ansvaret på en fødestue eller i en konsultation. Og manglende nattesøvn,
44 lange vagter, komplicerede forløb - med andre ord et langt mere nuanceret billede af vores
45 jordemoderliv.

46

47 De sidste godt ti år er der så kommet nogle helt andre billeder på jordemoderlivet. Flere og flere
48 vælger at bruge jordemoderuddannelsen andre steder end i konsultation og på fødegangen, og
49 flere og flere vælger at videreudanne sig. Men selve arbejdet med gravide og fødende kvinder og
50 familier er også i stadig bevægelse.

51

52 Da vi var til Nordisk Jordemoderkongres i Bella Centret i 2010, var vestimulation et stort emne,
53 men igangsættelse ikke; i dag har vi til en vis grad nedbragt stimulation, men kraftigt forøget
54 igangsættelserne; også andre ting er under forandring: for fem år siden talte vi ikke om IT-
55 udfordringer; for 15 år siden var kontinuerlig tilstedeværelse velkendt som vigtig, men endnu ikke
56 et knæsat princip i afdelingernes planlægning af vagtberedskab. For ti år siden arbejdede vi
57 anderledes sammen med andre jordemødre og læger: afdelings/klinisk specialist/koordinerende
58 jordemødre fandtes kun på de allerstørste afdelinger.

59

60 Så vores arbejdsliv og vores opgaver er i konstant bevægelse.

61

62 Det gør det ekstremt vigtigt, at vi gennem høj faglighed og evidens konstant kæmper for at bevare
63 definitionsretten til vores virksomhedsområde, og det er en kontinuerlig udfordring at få lov at vise
64 værdien af vores arbejde og være i dialog med de mange aktører, der både lokalt og centralt har
65 holdninger til faglighed, sundhedspolitik og svangreomsorg - og dermed også i sidste ende
66 hverdagen for hver og én af vore kolleger.

JORDEMODERFORENINGEN

67

68 I denne kongresperiode har revisionen af anbefalinger for svangreomsorg fyldt utrolig meget i det
69 arbejde, der er lavet centralt. Både i sekretariatet og blandt de jordemødre, der har siddet i
70 arbejdsgrupperne. Vi skylder jer en varm tak for det arbejde, som I har lavet. Det gør en gigantisk
71 forskel.

72

73 Et andet emne, der også har fyldt i denne kongresperiode, er diskussionen om fødested. En
74 diskussion, der for alvor blussede op, da Region Hovedstaden tog et stigende fødselstal og
75 trængsel på eksisterende fødeafdelinger op, men også en diskussion, der i forvejen havde været i
76 forbindelse med, at Region Sjælland imødekom familiers ønske om forskellige rammer om fødslen
77 af deres barn og indgik aftale med private fødeklinikker.

78

79 En diskussion, der ikke er på plads endnu, idet der pågår arbejde i Sundhedsstyrelsen om
80 anbefalinger for valg af fødested. Jeg vil vende tilbage til denne diskussion, men først vil jeg
81 redegøre lidt for forløbet omkring svangreanbefalingerne og hvor vi står nu.

82

83 Sundhedsstyrelsen indbød sidste efterår til opstart af arbejdet, og der blev delt op i to store
84 overordnede arbejdsgrupper og en referencegruppe. I arbejdsgrupperne har det bølget frem og
85 tilbage med forslag til ændringer. Det vil nok ikke overraske, at vi læner os op ad evidensen i vores
86 input, og det ser ud som om, der kommer anbefalinger på bordet, som vil forbedre indsatsen.
87 Sidste møde om arbejdet er såmænd – i morgen... Hvorefter Sundhedsstyrelsen vil færdiggøre og
88 sende i høring. Her har vi atter en stemme.

89

90 Vi har lagt vægt på, at vi skal arbejde efter bedste viden. Ikke alene efter hvad der kan lade sig
91 gøre inden for de midler, der skønnes til rådighed. Det er et udsagn, som vi har hørt ganske ofte.
92 Men vi svarer hver gang: spar på pengene ved at gøre det ordentligt i første runde. Før er vi ikke
93 på plads. Stil ikke krav om nulsum – den økonomiske fordel kommer hen ad vejen med bedre
94 forebyggelse.

95

96 I særdeleshed skal der falde tak til jordemødre, der har repræsenteret Jordemoderforeningen i
97 arbejdsgrupperne, og til andre jordemødre, der har budt ind på delpunkter, eller været med fra
98 regionerne i arbejdet. Det har antagelig været op ad bakke i længere stræk. Men I har vist jer at
99 have lår og lunger og strategisk sans til det hele, for nu at blive i cykelsportens verden!

100

101 Også i arbejdet med organisering af fødetilbud, som er en udvikling af arbejdet med
102 svangreanbefalingerne, læner vi os op ad den bedste foreliggende evidens på dette felt. Og vi
103 håber på, at det vinder gehør i landets øverste sundhedsmyndighed, lige som vi håber, at
104 Sundhedsstyrelsen vil holde fast i princippet om LEON, laveste effektive omsorgsniveau og
105 principperne om at tage udgangspunkt i borgernes ret til information og ret til valgmuligheder.

106

107 Vores udgangspunkt har været store internationale kohorteundersøgelser, der peger tydeligt på
108 værdien af, at gravide kvinder til termin, uden kendt risiko og med så vidt vides raske fostre i
109 livmoderen - uden at øge deres samlede risiko - kan vælge at føde uden for specialafdeling.
110 Hjemme eller på klinik. Der er ikke enighed om, hvorledes dette forhold skal fremlægges blandt de
111 faggrupper, der sidder samlet om bordet. Vi får at vide, at vi ikke kan overføre resultater fra
112 udenlandske undersøgelser - til Danmark. Når vi så spørger, hvordan vi så skal skaffe den
113 evidens, vi har brug for, så kommer der ikke helt klare svar. Men vi arbejder fortsat på, at man skal
114 inddrage tilgængelig evidens. Så anderledes end Hollands og Storbritanniens fødende kvinder,
115 jordemødre og systemer – er vi alligevel ikke. Tak til deltagende jordemødre. Og også i denne
116 sammenhæng er der grund til at være stolt over dansk og nordisk forskning udført af jordemødre,
117 forskningsresultater, der peger på nye måder at gribe indsatsen an på.

118

119 Det understreger igen, at den dybe faglighed – uden persons anseelse og uden økonomiske
120 interesser – den skal fremmes mest muligt. Derfor har der også flere gange, og senest med stort
121 held og opbakning og integritet, været rejst spørgsmålet om at organisere en struktur for faglig
122 debat, der ikke i et og alt er flettet sammen med den almindelige struktur i Jordemoderforeningen,
123 nemlig i arbejdet med at oprette et fagligt selskab. Det kommer vi jo tilbage til i behandling af
124 indkomne forslag, og jeg glæder mig til denne behandling.

125

126 Det står højt på dagsordenen i formandskabet at lægge pressehenvendelser og spørgsmål ud til
127 de jordemødre, der er fagligt stærkest klædt på til at dække et givet felt. Det forhold gjorde vi
128 blandt andet med ambassadøruddannelsen for efterhånden lidt over to år siden – og nu er næste
129 uddannelsesprogram vel undervejs!

130

131 Andre faglige spørgsmål, der er kommet til siden den skriftlige beretning:

132

JORDEMODERFORENINGEN

133 Lægemiddelstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed er blevet spurgt ift. ændringer i
134 indlægssedlen i Angusta. I har læst om det i Tidsskriftet – når jeg bringer det op her, er det jo
135 blandt andet, fordi Jordemoderforeningen arbejder for, at ingen kvinde skal kunne føle sig usikker
136 på behandling, og ingen sundhedsperson skal kunne bebrejdes noget vedrørende forkert
137 information.
138
139 Styrelserne har i øvrigt forleden svaret, at lægen kan undlade at følge produktresumeeet, og de
140 giver dermed grønt lys til ambulans igangsættelse inden for de givne faglige rammer. Vi følger
141 fortsat denne sag.
142
143 Et andet emne, der omsider er taget op af Styrelsen for Patientsikkerhed, har været mere end fem
144 år undervejs. Det drejer sig om opdatering af cirkulære og vejledning. Det første møde med
145 styrelsen tyder på, at vi ikke ligger langt fra hinanden i at videreføre det bedste fra det gamle og
146 modernisere det. Mere herom til januar, om alt går vel.
147
148 Samme styrelse arbejder med risikobaseret tilsyn – en metode til at vurdere, om et givet
149 sundhedsområde gør det godt nok. Det er nu blevet fødesteders/jordemødres tur i bred forstand i
150 løbet af 2019. Styrelsen arbejder tæt sammen med fagfolk, og også her er der grund til at takke de
151 jordemødre, der er indgået i arbejdet med at udarbejde målepunkter på vegne af
152 Jordemoderforeningen. Det bliver antageligt retvisende samt lærerigt at gennemgå tilsynet - men
153 muligvis ikke enkelt.
154
155 Både i dette og i andre spørgsmål vedrørende udfoldelse af jordemoderfaglighed er det af enorm
156 betydning, at vi har en kompetent og dygtig kreds af jordemoderledere til at sætte præg på
157 udmøntning og praktisk gennemførlighed.
158
159 Mange jordemødre vælger i disse år at gå videre med uddannelse, selv efter en flot gennemført
160 bacheloruddannelse som vores. Og der er behov for alle, der vil bidrage med vidensudvikling og
161 kritisk syn på vores praksis i bredeste forstand.
162
163 Vi arbejder for eksempel tæt sammen med SDU kandidatuddannelse i Jordemodervidenskab – for
164 et dybt dyk ind i egen bred praksis styrker hele professionen og virker tilbage på synet på

165 grunduddannelsen - noget vi kan se hos andre sundhedsfag, der styrkes gennem kandidatforløb
166 med målrettet fagligt sigte, ergoterapeuter, fysioterapeuter og sygeplejersker.

167

168 Men også andre kandidatuddannelser inden for humaniora, samfundsfag, naturfag og teknologi
169 kalder på jordemødre, og det er altid til styrkelse for fag og profession, at en jordemoder bliver
170 klogere i selskab med andre professionelle.

171

172 Og nu vi taler om andre professionelle: Denne kongresperiode startede med en klinikchefs
173 opsigelse. At en topfigur går, giver altid meget opmærksomhed, og det blev til en opmærksomhed,
174 der understøttede, hvad vi har sagt i årevis.

175

176 Desværre gav det ikke meget forbedring på de punkter, som Morten og vi og mange andre havde
177 klaget over, lige på det tidspunkt - netop efter en finanslov. Men vi fik på det tidspunkt en høring i
178 Folketinget og lydhørhed på politikermøder, og vores hovedarbejdsgiver fik øjnene bedre op for
179 betydningen af vores arbejdsfelt.

180

181 Fordi vi netop ved, at timing betyder alt for at fremtidssikre vores arbejde og for netop, som før
182 nævnt, at kunne nå ind til beslutningsniveauerne i kommuner og regioner, så har vi på
183 landskonferencen for kredsbestyrelser arbejdet med lokalt og regionalt lobbyarbejde. Det var både
184 fornøjeligt og lærerigt – og det har hjulpet aktive jordemødre videre. Hver kreds har på sin vis
185 arbejdet sig tættere ind på beslutningstagerne i den forløbne periode.

186

187 Imidlertid er der generelt kamp om pengene til hele sundheds- og sygdomsbehandlingssektorerne.
188 Ind i mellem har man indtryk af, at det er alles kamp mod alle - lungesyge, cancer, forebyggelse,
189 fødsler. Det gør det meget vanskeligt at komme til fadet. Og forude truer nye omstruktureringer.

190

191 Det står bestemt ikke på vores ønskeseddel med en ny strukturreform – vi er knap nok på plads
192 efter den seneste. Og i det felt er vi fuldstændig enige med alle andre organisationer.

193

194 Vores faglige indsats og vores lobbyarbejde har også fået vores sundhedsminister til at udsende
195 en plan for den gode start i livet, herunder at udtale at jordemødres arbejdsmiljø skal forbedres.
196 Socialdemokraterne har for nylig spillet ud med et fokus på en bedre omsorg i barseldagene,
197 (modellen ufortalt er dette dejligt), og endelig er repræsentanten for vores hovedarbejdsgivere,

198 Danske Regioner, blandt mange andre offentliggørelser på den seneste, der alle skal vise
199 sammenhæng og høj kvalitet, ude med 16 initiativer til at komme godt fra start i livet.
200
201 Der er trængsel om de gode ideer, ideer, der hver især også skal tilgodese strukturelle interesser -
202 og vælgerinteresser...
203
204 Og på trods af disse initiativer og udsagn oplever vi stadig besparelser. To-procents besparelserne
205 er formelt taget af bordet, men der er ikke tilført flere midler til flere fødsler/stærkere behov hos
206 vores patientgrupper - og der skal stadig spares.
207
208 Det er en modsætning, som vi forsøger at gøre opmærksom på gennem vores tillidsrepræsen-
209 tanters kamp for bedre vilkår for kollegerne og for kvaliteten af den ydede omsorg. Der er gået
210 valgkamp i debatten om sundhedsvæsenet, og vi oplever, at regering og opposition spiller en
211 barsk tenniskamp om skyld og skæbne i regionerne.
212
213 På vores område har ubesatte stillinger været et af problemerne på Sjælland og i hovedstads-
214 området. De sidste øer af større mangel forsøges udbedret ved meroptag på jordemoder-
215 uddannelsen i København, noget der udfordrer hele undervisningsfeltet, både på skole og i klinik.
216 Det løser ikke manglen før om nogle år, i sagens natur. Men selvfølgelig skal det til.
217 Samtidig er der bud om stillingerne i det jyske med flere ansøgere til enkeltstillinger end længe. Så
218 der er muligvis også en geografisk ubalance. Det håber vi, at man kan håndtere mellem
219 uddannelserne.
220
221 Men: løsningen er først og fremmest at sikre, at jordemødre, der arbejder i feltet, har lyst til at
222 forblive på landets fødeafdelinger, ikke føler sig slidt op, ikke føler sig forbigået til spændende
223 stillinger, ikke som gruppe dækkes for ringe af lokal løn – og ikke er kede af den omsorg, som vi
224 får lov at yde.
225
226 For hvad sker der, når det er oplevelsen?
227
228 Ja, så ser vi os om efter andre måder at være jordemoder på.
229

JORDEMODERFORENINGEN

230 Lægepraksis er nu det næststørste beskæftigelsesområde for jordemødre. Større end staten,
231 større end kommuner, større end privat jordemodervirksomhed.

232

233 Det er jo også dejligt, selv om det begrædes på fødeafdelingerne at miste dem, og i foreningen
234 arbejder vi p.t. målrettet på at få en overenskomstdækning for jordemødre, der matcher de vilkår,
235 som andre professionsbachelorere kan hente i lægepraksis. Det fylder utrolig meget i sekretariatet
236 at forhandle de mange enkeltkontrakter, men vi prioriterer det højt – indtil vi har den enklere vej,
237 som en overenskomst udgør. Det er også et område, som vi har prioriteret med udstilling på PLO's
238 Lægedage, og det fylder i faglige udviklingsdage. I det hele taget har vi i perioden øget aktiviteten
239 på faglige dage, og jeg ser frem til, at vi gentager tidligere års succes med rundrejse til
240 arbejdspladser, så der atter bliver målrettet faglige dage også til jordemødre i kons/fødegangs-
241 arbejde.

242

243 Lidt om os selv:

244 Vi har heldigvis stadig vækst i antallet af medlemmer. Det skulle vi også gerne have, når antallet af
245 nyuddannede jordemødre overstiger antallet af pensionerede; men det er ikke en selvfølge. Vi skal
246 kæmpe for medlemsrekruttering og især for medlemsfastholdelse, hvis vi både skal byde på flere
247 aktiviteter og undgå stigninger i kontingentet – der har stået stille de sidste kongresperioder.

248

249 For nogle klinger ordet solidaritet for politisk. Men det er et nøgleord i en lille profession som vores.
250 Vi bliver kun klogere og stærkere, når vi står sammen. Hvis man ser på de fag, der klarer sig
251 stærkt i definitionen af eget virke, så er det fag med en ekstremt høj organisationsgrad. Lad også
252 Jordemoderforeningen være med deroppe, tæt på de hundrede, frivillige, procent. Og lad vores
253 uenigheder om linjer og udsagn være levende og respektfulde debatter.

254

255 Det betyder noget for medlemsdemokrati, og det betyder noget for professionsstyrke, at så mange
256 som muligt gør deres til at øge fagligheden. Klubberne er en vej til dette – og der har været afholdt
257 mange gode arrangementer, der blandt andet har dækket de særlige indsatser, som vi ser vokse
258 ud af vores profession.

259

260 At vi lykkes med at udbrede vores viden og vores forslag til løsninger af problemer i
261 sundhedssektoren, det ser vi genspejlet i vores topplacering i troværdighedsanalysen i de to år, vi
262 har været med i vurderingen.

JORDEMODERFORENINGEN

263

264 Og for at styrke vores i forvejen stærke evner til at få vores synspunkter hørt gentager vi altså til
265 foråret succesen med en ambassadøruddannelse!

266

267 Ud over at takke de mange jordemødre, der gør en særlig indsats for, at medlemsdemokratiet skal
268 trives og udvikle sig, så skal jeg understrege, at vi har et travlt, dygtigt og dedikeret sekretariat i
269 foreningen, som mærker udviklingen i medlemsfremgang fra under 1500 aktive medlemmer til over
270 2000 på ti år, med de langt flere typer af ansættelsesområder og de høje ambitioner om at sikre
271 løn- og arbejdsvilkår. Det kan ikke undgå at mærkes, og derfor er der også sket en gradvis
272 udvidelse af sekretariatet i denne kongresperiode, så vi kan overkomme, hvad jordemødre
273 fortjener at lykkes med.

274

275 Jeg siger ret meget om, at vi er en lille profession. At Jordemoderforeningen har flere medlemmer
276 end nogensinde før, er dejligt, men det gør os stadig til en lille organisation, og her er det en fordel
277 at arbejde tæt sammen med andre i en hovedorganisation. Det er næppe gået jeres næse forbi, at
278 FTF, vores hidtidige hovedorganisation, og LO har sluttet sig sammen i en ny organisation, netop
279 navngivet Fagbevægelsens Hovedorganisation, FH.

280

281 Den dækker nu 1,4 mio lønmodtagere. Det har været svært at tage stilling til, om vi skal være små
282 fisk i et stort, eller små fisk i et kæmpestort akvarium. Og desværre er det jo netop ikke det helt
283 store fælles akvarium, som det gerne skulle være, med akademikergrupperne med. AC har
284 opretholdt sin egen status som hovedorganisation. Hvor vi på det lange sigt vil få det bedste match
285 på overordnet interessevaretagelse, det følger hovedbestyrelsen tæt med i, også under indtryk af,
286 hvad andre organisationer begiver sig videre ind i.

287

288 Og så kan jeg ikke aflægge mundtlig beretning uden igen at komme ind på OK18 - der ellers har
289 været godt dækket skriftligt. Men det fortjener at blive nævnt, at netop her i denne arbejdskamp
290 stod vi sammen, både opad og nedefter i egen profession, idet menige jordemødre og ledende
291 jordemødre fandt enighed om forhold, der skulle dækkes under en eventuel konflikt.
292 Og på tværs af hele det offentlige arbejdsmarked – LO, FTF og AC. Der var enkelte organisationer,
293 der gik solo, på nogle punkter, til sidst i forløbet - men det ændrede ikke ved billedet af en fælles
294 bevægelse, der nød stor folkelig opbakning. For befolkningen ved godt, hvor vigtigt det er at have
295 en stærk og påregnelig offentlig sektor, så man kan rekruttere og fastholde kvalificeret arbejdskraft.

296

297 I vores egen boldgade skal det fremhæves, at der var god opbakning om krav, samt undervejs
298 også en fantastisk opbakning til at stå fast på en indsats, der skulle give resultater. Vi fik tvunget
299 nogle ubehagelige krav af bordet igen - og vi fik en væsentlig bedre lønstigning, end vi havde
300 kunnet se i øjnene, hvis Sophie Løhdes første udspil var blevet til virkelighed. Faktisk endte vi med
301 at få del i en ekstra rekrutteringspulje, som i fremtiden blandt andet giver jordemødre yderligere
302 stigning efter 12 år.

303

304 Resultatet er dog ikke så prangende, at vi ikke også har ideer til kommende overenskomst-
305 forhandlinger. Vi ved godt, hvad vi vil arbejde videre med i forhold til ligestilling, løn, arbejdstid,
306 særlige indplaceringer, overenskomstdækning i staten osv.

307

308 Men at der blev et godt resultat skyldes jer, der samledes om storke, jordemodertræer,
309 kejsersnitter, moderkager og balloner rundt om i landet. Jer, der kom til Forligsen. Det skyldes et
310 dygtigt forhandlingsteam. Det skyldes sammenholdet.

311

312 Tak for det - og tak for endnu to indholdsrige år sammen med jer. Vi glæder os til debatten. a

